

De sperwergrasmus (*Sylvia nisoria*) nieuw voor het Gooi

Over het broeden en de verspreiding van vogels in het Gooi is al veel bekend. Vooral na de oprichting van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken in 1967 nam de belangstelling en de kennis enorm toe. Toch valt er nog iedere keer iets nieuws te ontdekken anders waren we al lang met het vogelen gestopt.

R.G. (Rob) Moolenbeek, H. (Harry) de Rooij & P. (Pascal) Gijzen

Een van de methodes om meer over vogels te weten te komen is het ringonderzoek. Door vangnetten te plaatsen in soms slecht toegankelijke gebieden krijgen we een heel ander beeld van de aantallen en soorten die het Gooi aandoen. Rietvogels kunnen we bijvoorbeeld aan de hand van de zang goed op het aantal broedparen inventariseren, maar hoe de (door)trek verloopt is volstrekt niet waar te nemen met een verrekijker in het veld. Zo ook de mogelijke doortrek van de sperwergrasmus in ons werkgebied. Met heel veel geluk zou je de vogel met je kijker kunnen spotten, maar dat is echt als het vinden van een speld in een hooiberg. Met wat geluk vang je deze zeldzame en/of andere schuwe vogels wel in je netten. Wij hadden het afgelopen jaar het geluk een sperwergrasmus te vangen langs de Gooimeerkust op het landgoed Oud Naarden in Naarden (Schipper 2012).

Sperwergrasmus, 1 kj, Oud Naarden

Foto: Rudy Schippers

De sperwergrasmus is de grootste soort in het geslacht *Sylvia*. De broedgebieden liggen in Centraal-Europa tot ver in Rusland en Mongolië. De dichtstbijzijnde broedparen bevinden zich in Denemarken en Duitsland. De trek vindt voornamelijk plaats via het Midden-Oosten; de overwinteringsgebieden bevinden zich in Oost-Afrika. De soort komt vrij laat aan in de broedgebieden, maar vertrekt daarna ook weer snel. In Nederland trekt hij in kleine aantallen door in augustus en september;

enkele late vogels nog in oktober tot begin november. Het is dus in Nederland een vrij zeldzame vogel, die met name op de Waddeneilanden en langs het kustgebied doortrekt. Bijna allemaal betreft het eerstejaars vogels (Levering & Keijl 2008, Cramp 1992). In de 'Vogels tussen Vecht en Eem' (Jonkers *et al.* 1987) wordt de soort niet genoemd. Ook op website Waarneming.nl vonden wij geen aanvullende waarnemingen voor het Gooi. Tot dinsdag 28 augustus 2012. Het voorafgaande weekend was slecht en vandaar dat we twee dagen later vingden. Het was een goede vangdag; we ringden 22 soorten en in totaal 220 vogels. Veelal voor ons gewone soorten, zoals zwartkoppen, kleine karekieten, tuinfluiters, rietzangers e.d., maar ook minder algemene soorten, zoals als de draaihals. Op die dag konden er maar liefst twee worden geringd. Echter om 6.45 uur hing er een sperwergrasmus in één van de netten. Nieuw voor Oud Naarden, maar naar nu blijkt ook nieuw voor het Gooi.

De vogel was een eerstejaars met een vleugellengte van 87 mm, een lengte, die wat aan de kleine kant is. De lengte van een van de slagpennen (p8) bedroeg 62 mm. De vogel was goed op gewicht en woog 27,7 gram, wat gemiddeld is (Levering & Keijl 2008) Volgens de schaal van Busse (1974) was de vetgraad 4. Het bepalen van de vetgraad is vooral bedoeld om de hoeveelheid trekvet op de buik te schatten die een zangvogel heeft aangelegd. Hierdoor kan de trekconditie worden bepaald van een vogel. De schaal loopt van nul tot vijf. De categorie nul geldt voor een vogel die helemaal geen vet heeft; vijf voor de maximale hoeveelheid vet die een vogel normaliter kan aanleggen. De sperwergrasmus werd van alle kanten bekeken en gefotografeerd. Nadat de ring was aangelegd, kreeg de vogel zijn vrijheid terug en vervolgde de tocht naar Oost-Afrika.

De enige andere ons bekende waarneming uit het binnenland in 2012 betreft een vangst op

3 september 2012 in de Ooijse Graaf (Ubels 2012), langs de kust waren het er iets meer dan 40 (med. R. Schippers). Van 1911-2011 zijn in Nederland 461 sperwergrasmussen geringd (Van der Jeugd & Van Andel 2012). Dank zijn wij verschuldigd aan het

Staatsbosbeheer en de eigenaren van het landgoed Oud Naarden om in dit gebied vogels te mogen vangen en aan de vaste medewerkers van het Vogelringstation Het Gooi. Eveneens dank aan Rudy Schippers die de foto maakte.

Literatuur

Busse, P. 1974. Biometrical methods. Notatki Ornitologiczne 15: 114-126.

Cramp, S. (editor) 1992. Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the Western Palearctic. Volume V1. Warblers. Oxford University Press, Oxford: 425-430

Van der Jeugd, H. & W. van Andel 2012. Ringverslag 2011. Op Het Vinkentouw nr. 125: 15.

Jonkers, D. A. en R. A. Kole & J. Taapken 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.

Levering, H.P.A. & G.O. Keijl, 2008. Vinkenbaan Castricum 1960-2006 - een halve eeuw vogels ringen. VRS Castricum, Castricum: 163.

Schippers, R. Vogelringstation Oud Naarden, 3e kwartaaloverzicht 2012. De Korhaan 46:173-176. Mededeling Vogelringstation Het Gooi no. 7.

Ubels, B. 2012. Jaarverslag Ooijse Graaf 2012. Intern verslag. Privé uitgave.

Mededeling Vogelringstation Het Gooi no. 9.